

Sygn. akt II CSK 381/06

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 31 stycznia 2007 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Zbigniew Strus (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Jan Górowski

w sprawie z powództwa Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych
w Warszawie Biura Terenowego w P.

przeciwko K. M.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 31 stycznia 2007 r.,

skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 14 marca 2006 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i sprawę przekazuje Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o
kosztach procesu w postępowaniu kasacyjnym.**

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanego, byłego prezesa zarządu „A.” spółki z o.o., od wyroku zasądającego kwotę 350 403 zł z odsetkami ustawowymi oraz kosztami procesu, dochodzoną na podstawie art. 298 § 1 kodeksu handlowego przez Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, który po ogłoszeniu upadłości spółki wypłacił pracownikom zaległe świadczenia i w przeważającym zakresie nie odzyskał ich, a postępowanie egzekucyjne kontynuowane po umorzeniu postępowania upadłościowego okazało się bezskuteczne.

Sąd Okręgowy wyrokiem z 29 kwietnia 2005 r. uwzględnił powództwo Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych i zasądził od pozwanego K. M. żadaną kwotę, opierając rozstrzygnięcie na następujących okolicznościach:

Pozwany został powołany na stanowisko prezesa zarządu wymienionej Spółki 15 lipca 1996 r. W czerwcu 1997 r. złożył sprawozdanie finansowe, z którego wynikały straty w wysokości 133 366 zł. Spółka od wiosny 1997 r. nieregularnie płaciła pracownikom wynagrodzenia, a od października 1997 r. zaprzestała wypłat. Pozwany wraz z wykazem zysków i strat złożył rezygnację z pełnienia funkcji prezesa zarządu. Została ona przyjęta 30 czerwca 1997 r. przez zgromadzenie wspólników. Mimo odwołania, pozwany faktycznie reprezentował Spółkę w procesie o zapłatę wynagrodzenia za ostatnie miesiące 1997 r. i nie został wykreślony z rejestru handlowego.

Według twierdzeń pracowników, którzy w lutym 1998 r. złożyli wniosek o ogłoszenie upadłości, Spółka zaprzestała w listopadzie 1997 r. produkcji będącej podstawową działalnością przedsiębiorstwa. Postanowieniem sądu z 24 kwietnia 1998 r. została ogłoszona upadłość spółki. Postępowanie to umorzono 30 stycznia 2001 r., ze względu na brak majątku niezbędnego do pokrycia kosztów postępowania.

Skarga kasacyjna pozwanego K. M. zarzuca naruszenie art. 197 § 1 k.h. i art. 196 § 1 k.h. polegające na uznaniu, że odwołany członek zarządu mógł złożyć wniosek o upadłość spółki. Według skarżącego, w ten sposób doszło do naruszenia art. 298 k.h. w związku z art. 620 k.s.h. przez ich niewłaściwe zastosowanie. Pozwany domagał się uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych czerpał legitymację bierną z unormowania zawartego w art. 10 ust. 1 ustawy z dnia 29 grudnia 1993 r. o ochronie roszczeń pracowniczych w razie niewypłacalności pracodawcy, (tekst jednolity: Dz.U.02.9.85), stanowiącego, że wypłata świadczeń pracowniczych ze środków Funduszu powoduje z mocy prawa przejście na Fundusz roszczenia wobec pracodawcy lub masy upadłości o zwrot wypłaconych świadczeń.

Roszczenie wierzyciela niezaspokojonego w postępowaniu egzekucyjnym, wobec członków zarządu, dochodzona na podstawie art. 298 § 1 kodeksu handlowego (stosowanego w sprawie ze względu na przepis art. 620 § 1 kodeksu spółek handlowych) wymaga istnienia określonego zobowiązania spółki z o.o. w czasie, kiedy pozwany był członkiem zarządu spółki oraz bezskuteczności egzekucji z majątku spółki tego zobowiązania, w czasie pozostawania jeszcze przez pozwanego członkiem zarządu, a nawet po jego odwołaniu z zarządu. Podkreślić jednak trzeba, że jeśli skład zarządu spółki zmieniał się, jak miało to miejsce w niniejszej sprawie, to odpowiedzialność na zasadach określonych w art. 298 k.h. (a także obecnie na podstawie art. 299 k.s.h.) ponoszą osoby będące członkami zarządu w czasie istnienia zobowiązania spółki, którego egzekucja przeciwko tej spółce okazała się później bezskuteczna (por. np. wyrok Sądu Najwyższego z 8 czerwca 2005 r. V CK 734/04, LEX nr 180849).

W rozstrzyganej sprawie Sądy obydwu instancji przywiązały znaczenie do okoliczności utrzymywania się wpisu pozwanego (jako członka zarządu) w rejestrze handlowym, tymczasem okoliczność ta nie powinna wpływać na jego odpowiedzialność. Niekwestionowana kompetencja Zgromadzenia Wspólników Spółki do odwołania prezesa zarządu powołanego na czas nieoznaczony, w świetle

art. 197 § 1 kodeksu handlowego prowadzi do wniosku, że pozwany przestał pełnić te funkcję z dniem 30 czerwca 1997 r. Niezgłoszenie w rejestrze handlowym zmiany dotyczącej reprezentacji spółki miało znaczenie dla ochrony osób trzecich działających w zaufaniu do wpisu, wobec których spółka nie mogła zasłaniać się zarzutem jego nieprawdziwości (art. 24 § 2 kodeksu handlowego), natomiast nie zmienia treści wyjątkowego unormowania zawartego w art. 298 § 1 k.h., według którego członkostwo w zarządzie spółki, jako przesłankę odpowiedzialności ocenia się na podstawie rzeczywistego stanu prawnego, a nie na podstawie domniemania zgodności wpisu ze stanem rzeczywistym chroniącego osoby trzecie, ponieważ zostało ono obalone - stosownie do dokonanych ustaleń.

Jeżeli pozwany po odwołaniu występował nadal w imieniu spółki w charakterze jej organu, to skutki dokonanych czynności i jego odpowiedzialność regulowały inne przepisy, w szczególności art. 18 k.h. oraz art. 39 § 1 k.c.

Z uzasadnienia zaskarżonego wyroku zdaje się wynikać, że Sąd Apelacyjny wskazuje październik 1997 r. (wstrzymanie wypłat pracownikom), jako właściwy okres zgłoszenia wniosku o upadłość. Według powoda nieprzekraczalnym terminem był nawet 15 listopada 1997 r. Przyjmując okres wskazany przez Sąd odwoławczy, nie sposób znowu pominąć konsekwencji wymienionej już uchwały Zgromadzenia Wspólników z 30 czerwca 1997 r. wyłączającej reprezentację Spółki przez pozwanego, zarówno w zakresie zmian składu zarządu jak i wniosku o upadłość (art. 166 pkt 4 w zw. z art. 168 oraz art. 198 kodeksu handlowego). Ponadto ustalenie nieregularnego wypłacania należności pracowniczych „od wiosny 1997 r.” nie pokrywa się z przesłanką ogłoszenia upadłości wg art. 5 § 1 Prawa upadłościowego z 1934 r.

W tym stanie, uznając iż skarga kasacyjna została oparta na usprawiedliwionej podstawie Sąd Najwyższy zgodnie z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. stosowanego odpowiednio.